

Arbetsmarknadsförvaltningen
SocialförvaltningenDnr AMF 2025/1000
Dnr SOF 2026/90**Handläggare**Arbetsmarknadsförvaltningen
Jenny Torssander
Telefon: 08-50835804**Till**Arbetsmarknadsnämnden
den 24 mars 2026Linn Karlsson
Telefon: 08-50888998Socialförvaltningen
Hillevi Andersson
Telefon: 08-50825168**Aktivitetskrav i försörjningsstödet: Ansvar för
tillhandahållande av aktiviteter i Stockholms stad****Förvaltningarnas förslag till beslut**

1. Arbetsmarknadsnämnden föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige ger arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att tillhandahålla aktiviteter inom aktivitetskravet enligt 12 kap. 6 a § SoL. Beslutet gäller under förutsättning att riksdagen fattar beslut om ett aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd i enlighet med lagrådsremiss *Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd*.

Sammanfattning

Ett nationellt aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Kommunerna blir då skyldiga att tillhandahålla aktiviteter för de försörjningsstödmottagare som omfattas av kravet. Aktiviteterna ska bidra till att öka den enskildes förmåga att ta ett arbete, öka den enskildes språkliga förutsättningar, bestå av jobbsökande aktiviteter eller arbetsplatsförlagda aktiviteter.

Enligt Stockholms stads nuvarande ansvarsfördelning har flera nämnder (arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna) ansvar och uppdrag som syftar till att enskilda med försörjningsstöd ska närma sig arbetsmarknaden, komma i arbete och bli självförsörjande. Arbetsmarknadsförvaltningen har genom Jobbtorg Stockholm det huvudsakliga ansvaret för stadens arbetsmarknadsinsatser.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Staben för strategi och samordningPalmfeltsvägen 5
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
start.stockholm

Arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen föreslår att arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att tillhandahålla

aktiviteterna inom aktivitetskravet. Aktiviteterna ska typiskt sett föra individen närmare arbete och självförsörjning. Det ligger väl i linje med arbetsmarknadsförvaltningens nuvarande uppdrag inom Jobbtorg Stockholm, som utgår från principen om en samlad ingång till stadens arbetsmarknadsinsatser. Ett sammanhållet ansvar inom en nämnd skapar förutsättningar för enhetlighet, likställighet och resurseffektivitet.

Oaktat att en nämnd har ansvar för att tillhandahålla aktiviteterna är det fortsatt ett gemensamt ansvar för arbetsmarknadsnämnden, stadsdelsnämnderna och socialnämnden att verka för att fler försörjningsstödsomtagare blir självförsörjande och att minska kostnaderna för ekonomiskt bistånd. Detta fordrar gemensamma arbetssätt och gemensam vidareutveckling av aktivitetskrav i Stockholms stad.

Bakgrund

Aktivitetskrav i försörjningsstödet är en del av regeringens bidragsreform som utöver detta består av ett bidragstak, kvalificering till välfärden och en tillfällig jobbprenie.

Aktivitetskravet innebär en skyldighet för kommunen att tillhandahålla aktiviteter för enskilda som mottar försörjningsstöd. Med förslaget följer också statlig finansiering genom generella statsbidrag.

Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd

Regeringen överlämnade lagrådsremissen *Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd* till Lagrådet den 16 december 2025. En proposition om aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd är aviserad till den 17 mars 2026.

I lagrådsremissen lämnas lagförslag om ett aktivitetskrav som villkor för rätt till försörjningsstöd. Regeringen föreslår bland annat att socialnämnden ska vara skyldig att tillhandahålla aktiviteter och att aktivitetskravet ska gälla enskilda som har fått försörjningsstöd under minst tre sammanhängande månader. Syftet är att motverka utanförskap, införa ett enhetligt reglerat aktivitetskrav och bidra till att tillvarata arbetskraft. Utgångspunkten är att aktivitetskravet ska gälla heltid och att det ska anpassas till och komplettera andra insatser och eventuell deltidssysselsättning. Deltagandet ska anpassas efter den enskildes förmåga.

Kravet på enskilda som mottar försörjningsstöd föreslås framgå av en ny bestämmelse i socialtjänstlagen, 12 kap. 4 a och d § SoL, och kommunernas skyldighet att tillhandahålla aktiviteter i 12 kap. 6 a § i samma lag.

Aktiviteter som kommunen föreslås bli skyldig att tillhandahålla

Regeringen föreslår att socialnämnden ska ansvara för att det finns aktiviteter som möter behovet av meningsfull heltidssysselsättning för personer som får försörjningsstöd. Enligt lagrådsremissen ska socialnämnden tillhandahålla fyra typer av aktiviteter inom aktivitetskravet:

1. Aktiviteter som syftar till att motivera den enskilde eller öka hans eller hennes förmåga att ta ett arbete, påbörja en utbildning eller delta i andra insatser som har dessa syften,
2. aktiviteter som syftar till att öka den enskildes språkliga förutsättningar att ta ett arbete, påbörja en utbildning eller delta i andra insatser som har dessa syften,
3. arbetsplatsförlagda aktiviteter, eller
4. aktiviteter som är inriktade på att söka arbete.

Aktivitetserna ska typiskt sett föra individen närmare arbetsmarknaden. Målgruppen för aktivitetskravet är en heterogen grupp där det finns många olika orsaker till att personerna inte kan försörja sig själva. Det gör att det behöver finnas en bredd i aktiviteterna.

Aktivitetserna ska vara ett komplement till befintliga statliga, regionala eller kommunala insatser som den enskilde tar del av. Den möjlighet som kommunen har idag att begära att den enskilde deltar i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 12 kap. 4 § SoL föreslås finnas kvar parallellt med bestämmelsen om aktivitetskrav.

Målgrupp och när kravet ska inträda för den enskilde

Enligt förslaget ska socialnämnden begära att en person som har fått försörjningsstöd under minst tre sammanhängande månader ska delta i aktiviteter i enlighet med aktivitetskravet. Socialnämnden får ställa kravet tidigare.

Aktivitetskravet får inte ställas på den som

- är under 18 år eller är mellan 18–20 år och genomgår studier på grundläggande eller gymnasial nivå,
- har sysselsättning på heltid i form av anställning, arbetsmarknadspolitiska program, kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola eller en utbildning som socialnämnden anser vara godtagbara skäl för att inte stå till arbetsmarknadens förfogande,
- andra statliga, kommunala eller regionala insatser,
- har uppnått riktåldern för pension,

- har sjukpenning, sjukersättning, aktivitetsersättning, rehabiliteringspenning på heltid, eller
- är föräldraledig med ett barn som inte fyllt ett år.

När socialnämnden ställer aktivitetskrav på en enskild ska nämnden upprätta en individuell plan för aktiviteterna. I planen ska rimlig tid avsättas för att söka arbete.

Det finns inga exakta uppgifter om hur många försörjningsstödmottagare som kommer att omfattas av aktivitetskravet. Eftersom aktivitetskravet som utgångspunkt omfattar alla som tar emot försörjningsstöd, så länge de inte tillhör någon av de undantagna grupperna, är det i praktiken socialnämndens bedömning av individens förmåga att delta i aktivitet som kommer att avgöra hur många som kommer att omfattas.

Kravets tidsmässiga omfattning

Aktivitetskravet ska gälla för den tid som den enskilde har förmåga att delta i aktiviteter. Tiden får inte överstiga 40 timmar per vecka. Tiden i aktivitet ska minskas och i övrigt anpassas med hänsyn till

- deltidssysselsättning som den enskilde har i form av anställning, arbetsmarknadspolitiska program, kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola eller en utbildning som socialnämnden anser vara godtagbara skäl för att inte stå till arbetsmarknadens förfogande,
- andra statliga, kommunala eller regionala insatser, och
- den enskildes övriga skyldigheter.

Om den enskilde har barn i sitt hushåll som inte har fyllt åtta år ska tiden minskas med tio timmar per vecka. Om den enskilde har barn i hushållet ska aktivitetskravet vara rimligt i förhållande till möjligheten att ha tillsyn över barnet.

Ett aktivitetskrav som socialnämnden kan ställa innan den enskilde har fått försörjningsstöd under tre sammanhängande månader kan vara av mindre omfattning än det krav som inträffar efter tre månader. Socialnämnden får ge den som deltar i aktiviteter uppehåll i aktiviteterna i upp till fyra veckor per kalenderår.

Konsekvenser av att inte delta i aktiviteter enligt kravet

Socialnämnden ska neka eller sätta ned fortsatt försörjningsstöd om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i aktiviteter eller uteblir från aktiviteterna. Om det finns särskilda skäl får socialnämnden avstå från att neka eller sätta ned fortsatt försörjningsstöd.

Ett sanktionsavgiftssystem införs

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska besluta om en kommun ska betala en sanktionsavgift om det finns systematiska brister i kommunens tillämpning av aktivitetskravet.

Sanktionsavgiften ska fastställas till lägst 100 000 kronor och högst 10 000 000 kronor.

Redovisnings- och rapporteringsskyldighet

Socialnämnden ska redovisa hur nämnden arbetar med aktivitetskravet till IVO. I redovisningen ska det framgå hur nämnden arbetar med kravställande, individuella planer och vilka aktiviteter det finns tillgång till. Redovisningen ska göras en gång vartannat år och varje gång nämnden på något väsentligt sätt förändrar sin tillämpning av aktivitetskravet. Socialnämnden ska även rapportera hur många personer som har anvisats aktiviteter och hur många personer som har nekats eller fått nedsatt försörjningsstöd på den grunden att de inte har deltagit i anvisade aktiviteter inom aktivitetskravet. Rapporteringen ska göras en gång per kvartal.

Kostnader och ikraftträdande

Regeringen bedömer att aktivitetskravet kommer att leda till ökade kostnader för kommunerna och att det ska finansieras genom generella statsbidrag till kommunerna. Det uppskattade beloppet för Stockholms stad är 107 mnkr för 2026 och 215 mnkr för 2027.

Aktivitetskravet föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Bestämmelsen om att socialnämnden ska ställa krav på deltagande i aktiviteter ska dock tillämpas första gången för den enskilde som får försörjningsstöd som avser oktober 2026. Bestämmelserna om sanktionsavgift för kommunerna ska träda i kraft den 1 juli 2027.

Sammanhållet förberedelsearbete i Stockholms stad

Aktivitetskravet innebär att kommunerna får en ny och formaliserad roll i den nationella arbetsmarknadspolitiken. Skyldigheten att tillhandahålla aktiviteter, på heltid för de försörjningsstödmottagare som har förmåga att delta och så länge som individen mottar försörjningsstöd, är en omfattande omställning av kommunernas arbetsmarknadspolitiska uppdrag. Det behövs därför ett gemensamt och sammanhållet förberedelsearbete i Stockholms stad mellan flera nämnder. För arbetet finns en strategisk styrgrupp bestående av biträdande stadsdirektör, direktörer för socialförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen samt controllers från stadsledningskontoret.

Arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen leder förberedelsearbetet och stadsdelsförvaltningarna deltar i planering

och utveckling. Förutom att ta fram förslag på ansvarsfördelning för tillhandahållande av aktiviteter som detta ärende avser pågår förberedelsearbete inom flera områden, till exempel:

- Handläggning och bedömning av aktivitetskrav för försörjningsstöds-mottagare inklusive juridiska förutsättningar, informationsöverföring, samverkan med andra aktörer och förändringar i systemstöd.
- Målgruppsanalys för att uppskatta volym och se över behov hos målgruppen samt kartläggning av stadens nuvarande arbetsmarknadsinsatser i förhållande till aktivitetskravet.
- Plan för utveckling av aktiviteter utifrån målgruppens behov samt forskning och beprövad erfarenhet om vilka insatser som har effekt för att individer som uppbär försörjningsstöd ska bli självförsörjande genom arbete.
- Kommunikationsinsatser och förankring, till exempel informationsspridning, framtagande av stödmaterial, kompetensutveckling och förändringsledning.

Aktivitetskravsreformen innebär en väsentlig förändring av kommunernas uppdrag och Stockholms stads omställning till aktivitetskravet kommer att fordra ett sammanhållet och gemensamt utvecklingsarbete under flera år.

Nämnders uppdrag för att stötta försörjningsstöds-mottagare till arbete

I Stockholms stad är uppdraget att verka för att försörjningsstöds-mottagare ska bli självförsörjande och minska kostnaderna för ekonomiskt bistånd gemensamt för stadsdelsnämnderna, socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden. Arbetsmarknadsnämnd, socialnämnd och stadsdelsnämnd utgör enligt respektive nämnds reglemente socialnämnd vid fullgörande av uppgifter enligt socialtjänstlag (SoL).

Nämndernas ansvar och uppdrag när det gäller stöd till enskilda för att närma sig arbetsmarknaden och egen försörjning framgår i flera av stadens styrande dokument så som nämndernas reglementen, kommunfullmäktiges årliga budget och Stockholms stads strategi för arbetsmarknadsinsatser.

Stockholms stad har en omfattande kommunal arbetsmarknadsverksamhet som i stora delar utförs av Jobbtorg Stockholm, arbetsmarknadsnämnden. Arbetsmarknadsnämnden ansvarar bland annat för:

- Stadens samlade arbetsmarknadsinsatser genom Jobbtorg Stockholm.

- Uppsökande arbete för målgrupper som kommunfullmäktige identifierat har behov av stöd till arbete eller studier.
- Stadsövergripande samverkan med Arbetsförmedlingen.
- Central arbetsgivarsamverkan.
- Samordning av stadsdelsförvaltningarnas arbetsmarknadsinsatser (arbetsträning och OSA¹).

Stadsdelsnämnderna och socialnämndens Område nyanlända och Område hemlöshet ansvarar för myndighetsutövning för personer som ansöker om ekonomiskt bistånd, och ska tillsammans med arbetsmarknadsnämnden verka för att försörjningsstödsomtagare blir självförsörjande. Stadsdelsnämnderna och socialnämndens Område hemlöshet har även i uppdrag att stödja enskilda till arbete genom:

- Förberedande stöd inom olika livsområden för att individen ska kunna delta i arbetsmarknadsinsats.
- Parallellt stöd inom olika livsområden för att individen ska kunna delta i en arbetsmarknadsinsats inom Jobbtorg Stockholm.
- Huvudansvar för OSA.
- Arbetsförberedande insatser i form av arbetsträning för arbetslösa som inte omfattas av den verksamhet som bedrivs vid stadens jobbtorg. (stadsdelsnämnderna)

Ärendet

Aktivitetskravsreformen innebär bland annat en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla aktiviteter för personer med försörjningsstöd. Lagförslaget berör i sin helhet flera av stadens nämnder; särskilt arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna. Inför ikraftträdandet av aktivitetskravet den 1 juli 2026 finns det ett behov av att tydliggöra vilken eller vilka nämnder som ska ansvara för *tillhandahållande* av aktiviteter i aktivitetskravet.

Nuvarande ansvarsfördelning och aktiviteter inom aktivitetskravet

Den nuvarande ansvarsfördelningen mellan arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna i förhållande till de olika aktivitetstyperna som kommunerna ska tillhandahålla kan sammanfattas enligt följande:

Aktivitetstyp	Nuvarande ansvar/uppdrag
1. Motivera/höja förmågan	Delat ansvar AmN och SdN
2. Svenska språket	AmN
3. Arbetsplatsförlagda aktiviteter	Huvudsakligen AmN
4. Jobbsökaraktiviteter	AmN

Det övergripande syftet med aktiviteterna är att de ska vara utvecklande för individen. De bör typiskt sett föra försörjningsstödmottagare närmare arbetsmarknaden och självförsörjning. Det finns alltså ett relativt tydligt fokus på att individen på sikt ska arbeta, vilket även är den övergripande inriktningen för stadens arbetsmarknadsinsatser som Jobbtorg Stockholm har huvudansvar för idag. Samtidigt omfattar aktivitetskravet målgrupper som kan ha en mycket lång väg till arbete eller studier och där det behövs förberedande aktiviteter för att motivera individen och höja individens förmåga. Ansvar för den här typen av stöd och insatser är i dag delat mellan arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna (samt i vissa delar socialnämnden).

Nuvarande förutsättningar att tillhandahålla aktiviteter inom aktivitetskravet

Stockholms stad har ett omfattande befintligt utbud av arbetsmarknadsinsatser. Dessa insatser utgör en grund för stadens tillhandahållande av aktiviteter inom aktivitetskravet. Staden har befintliga insatser inom samtliga aktivitetstyper. Det krävs dock stora förändringar eftersom aktiviteterna som utgångspunkt ska vara på heltid och så länge som individen har försörjningsstöd. Staden kommer därför behöva komplettera och utveckla nuvarande insatsutbud för att uppfylla skyldigheterna i och med aktivitetskravsreformen.

I förberedelsearbetet har arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna identifierat ett behov av att utveckla aktiviteter för försörjningsstödmottagare som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden men som helt eller delvis har förmåga att delta i aktivitet. Det kan till exempel vara aktiviteter som förbereder mot arbete med låga trösklar och aktiviteter som integrerar arbetslivsinriktat stöd med socialt stöd (höja aktivitetsnivån, stärka hälsan och främja social delaktighet etc.). Förvaltningarna har även identifierat ett behov av fler studieförberedande och språkstödande aktiviteter.

Sammanfattningsvis visar förberedelsearbetet att det finns ett behov av att utveckla och utöka aktiviteter för att motsvara aktivitetskravets omfattning samt för att överbrygga det glapp som

finns mellan nuvarande insatser och behov hos målgruppen för aktivitetskravet.

Jobbtorg Stockholms målgrupp och aktivitetskravets målgrupp

De försörjningsstödsomtagare som bedöms ha förmåga att delta i aktivitet kommer att omfattas av aktivitetskravet. Jobbtorg Stockholms nuvarande målgrupp är individer som har förutsättningar att pröva insatser mot arbete eller studier. Det innebär att det sannolikt är en bredare målgrupp som omfattas av aktivitetskravet än de försörjningsstödsomtagare som idag deltar i en arbetsmarknadsinsats vid Jobbtorg Stockholm.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts gemensamt inom staben för strategi och samordning, arbetsmarknadsförvaltningen och avdelningen för strategi och utveckling, socialförvaltningen.

I arbetet med att ta fram ett förslag på ansvarsfördelning för tillhandahållande av aktiviteter i Stockholms stad har dialoger genomförts med enhetschefer vid stadsdelsförvaltningarnas enheter för ekonomiskt bistånd, områdeschefer och avdelningschefer inom stadsdelsförvaltningarnas socialtjänst samt avdelnings- och områdeschefer inom arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg Stockholm.

Den strategiska styrgruppen för förberedelsearbetet har deltagit i beredningen av ärendet och godkänt den föreslagna ansvarsfördelningen.

Förvaltningarnas synpunkter och förslag

Regeringen föreslår i lagrådsremissen att aktivitetskravet träder i kraft den 1 juli 2026 och kommer att lämna en proposition om aktivitetskravet den 17 mars 2026. Det gör att kommunerna behöver förhålla sig till en kort tidsplan mellan ett slutgiltigt förslag och ikraftträdande.

För att berörda nämnder i Stockholms stad ska kunna ställa om till aktivitetskravet i tid lämnar arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen nedanstående förslag utifrån lagrådsremissen med förbehåll att det kan komma ändringar i propositionen. Förvaltningarna bedömer att eventuella förändringar i propositionen bör kunna hanteras inom ramen för nedanstående förslag.

Ansvar att tillhandahålla aktiviteter tillfaller arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen föreslår att arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att tillhandahålla

aktiviteterna inom aktivitetskravet. Aktiviteterna ska typiskt sett föra individen närmare arbete och självförsörjning. Ett ansvar för tillhandahållande av aktiviteter ligger därför i stort i linje med arbetsmarknadsförvaltningens nuvarande uppdrag för Jobbtorg Stockholm. Ett sammanhållet ansvar inom arbetsmarknadsnämnden skapar förutsättningar för enhetlighet, likställighet och resurseffektivitet.

Förslaget om ett aktivitetskrav inom försörjningsstödet innebär en väsentlig förändring av kommunens formella uppdrag och skyldigheter inom den nationella arbetsmarknadspolitiken. Samtidigt är det kort tid tills reformen träder i kraft. Arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen bedömer därför att en nämnd bör få ett samlat ansvar för aktiviteterna initialt. Ett sammanhållet ansvar kan också skapa förutsättningar för att hantera de utmaningar som förvaltningarna har identifierat i förberedelsearbetet.

I dialoger om ansvarsfördelningen har stadsdelsförvaltningarna framfört att de ser fördelar med att ansvar för tillhandahållande av aktiviteter tillfaller arbetsmarknadsnämnden. Det kan till exempel främja likställighet, och samlade resurser kan ge större möjligheter att skapa en bredd av aktiviteter för att möta olika behov.

Sammanhållet ansvar för ökad likställighet

En viktig utgångspunkt för Stockholms stads genomförande av aktivitetskravet är att de försörjningsstödsomtagare som omfattas av kravet får likställd tillgång till aktiviteter utifrån behov, oavsett vilken stadsdel individen bor i. Förberedelsearbetet har visat att staden behöver utöka och utveckla förberedande aktiviteter med låg tröskel för att möta behoven hos vissa målgrupper som kommer att omfattas av aktivitetskravet. Det skulle kräva en stor operativ omställning för majoriteten av stadsdelsförvaltningarna att ansvara för detta. Idag finns någon form av arbetsträning endast i ungefär hälften av stadsdelsförvaltningarna. I flera fall handlar det om små verksamheter. Förberedande insatser finns även inom arbetsmarknadsförvaltningen. Arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen bedömer därför att en likställig tillgång till olika aktiviteter för individer med liknande behov främjas av att en nämnd har ett sammanhållet ansvar för att tillhandahålla aktiviteterna.

Eftersom aktivitetskravet ska komplettera andra kommunala insatser så finns det inget hinder att stadsdelsförvaltningar som har egna arbetsträningsverksamheter kan fortsätta att ha det inom ramen för befintligt uppdrag och budget. Det är snarare en fördel om det finns en bredd av insatser som aktivitetskravet kan komplettera.

Förslaget att arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att tillhandahålla samtliga aktiviteter innebär att utökning och utveckling av aktiviteter inom ramen för aktivitetskravet blir arbetsmarknadsförvaltningens uppdrag.

Svårt att skilja på förberedande insatser och arbetsmarknadsinsatser

Stadsdelsförvaltningarna har enligt dagens ansvarsfördelning ett visst ansvar för arbetsförberedande insatser. En utmaning är att det är svårt att särskilja en förberedande insats, som att motivera individen och höja individens förmåga, från en arbetsmarknadsinsats. Uppföljning av stadens nuvarande insatser visar ett behov av att inte helt separera förberedande och motiverande insatser från arbetsmarknadsinsatser. Ett sammanhållet, parallellt eller integrerat stöd är i vissa fall att föredra enligt befintliga kunskapsunderlag.² En alltför uppdelad ansvarsfördelning kan medföra risk för glapp mellan aktiviteter och svårigheter att ha flera parallella syften i aktiviteterna. I praktiken kan aktivitetstyper överlappa varandra, exempelvis kan en aktivitet både handla om att motivera eller höja förmågan och vara arbetsplatsförlagd. Att dela upp ansvaret för olika typer av aktiviteter mellan nämnder kan därför motverka målgruppens behov av sammanhållna aktiviteter.

Studieförberedande aktiviteter av stor vikt

I förberedelsearbetet har förvaltningarna identifierat ett behov av att utöka och utveckla studieförberedande aktiviteter. Inom Vuxenutbildning Stockholm, eller i samarbete mellan vuxenutbildningen och Jobbtorg Stockholm, finns olika typer av studieförberedande stöd. Det behövs dock ett omfattande arbete för att utveckla relevanta och effektiva studieförberedande aktiviteter för den målgrupp som omfattas av aktivitetskravet. Relevant utbildning är centralt både för individens jobbchanser och för att möta arbetsmarknadens behov. Att Jobbtorg Stockholm och Vuxenutbildning Stockholm tillhör samma förvaltning är en fördel i utvecklingen av aktiviteter som är studieförberedande och studiemotiverande, samt språkutvecklande. Förvaltningen har erfarenhet av och kunskap om stöd till studier samt upparbetade processer och rutiner för samverkan mellan Jobbtorg Stockholm och Vuxenutbildning Stockholm kring detta. Det finns behov av att integrera studievägledande och studiemotiverande inslag i flera aktiviteter eftersom relevant utbildning är centralt för arbetsmarknadsetablering.

² Se t.ex. ISF (2024) Samordnat stöd leder till bättre försörjning, rapport 2024:12 och BIP Växthusets forskningscenter (2020), BIP indikatorer och jobb-sannolikhet.

Förslaget innebär en utökning av Jobbtorg Stockholms nuvarande uppdrag och målgrupp

Aktivitetskravet innebär en ny skyldighet för kommunerna att tillhandahålla aktiviteter för personer med försörjningsstöd. Ansvar för tillhandahållande av aktiviteter innebär en utökning av Jobbtorg Stockholms nuvarande uppdrag. Dels är målgruppen för aktivitetskravet bredare än Jobbtorg Stockholms nuvarande målgrupp inom försörjningsstödet, dels är ansvaret för aktiviteter som syftar till att motivera individen och höja individens förmåga ett ansvar som i dag delvis tillfaller stadsdelsförvaltningarna. Förändringarna innebär att nämndernas ansvar i reglementen och övriga styrdokument behöver justeras.

Aktivitetskravet i sin helhet ett gemensamt ansvar

Ansvar för att tillhandahålla aktiviteter är en del i aktivitetskravet. Stadsdelsnämnderna och socialnämnden ansvarar fortsatt för myndighetsutövningen inom ekonomiskt bistånd, i vilken det bland annat kommer att ingå en bedömning av om den enskilde ska omfattas av aktivitetskravet. Ansvaret att verka för att fler försörjningsstödmottagare blir självförsörjande och minska kostnaderna för ekonomiskt bistånd är fortsatt ett gemensamt uppdrag för arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna och socialnämnden ansvarar fortsatt för parallellt stöd och parallella insatser inom olika livsområden för de individer som får en aktivitet via arbetsmarknadsnämnden.

Även om en enskild nämnd har ansvar för själva aktiviteterna behövs gemensamma arbetssätt mellan nämnderna kopplat till bedömning och handläggning. Aktivitetskravet innebär att arbetsmarknadsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna behöver förstärka nuvarande strukturer och rutiner för samverkan. I det fortsatta arbetet behöver arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna även ta fram en gemensam struktur för vidareutveckling av aktiviteter utifrån målgruppens behov.

När det gäller arbetsplatser för arbetsplatsförlagda aktiviteter kommer flera förvaltningar och bolag inom staden att behöva bidra med platser. Arbetsmarknadsnämnden kan, som ansvarig för aktiviteterna, upphandla platser för arbetsplatsförlagda aktiviteter eller andra aktivitetstyper, till exempel arbetsförberedande eller studieförberedande aktiviteter. Ansvar för tillhandahållandet innebär alltså inte att den egna förvaltningen alltid är utförare. Enligt lagrådsremissen kan arbetsplatsförlagda aktiviteter utöver offentlig sektor även inkludera civilsamhällesorganisationer och privata företag.

Kostnader och fördelning av statsbidrag

Regeringen bedömer att aktivitetskravet kommer att leda till ökade kostnader för kommunerna och har meddelat att det ska finansieras genom generella statsbidrag. Statsbidraget baseras på 108 kr per invånare vilket ger ett uppskattat belopp om cirka 107 mnkr för 2026 och 215 mnkr per år från år 2027 för Stockholms stad.

Arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen kommer tillsammans med stadsledningskontoret att ta fram förslag på fördelning av statsbidraget utifrån den samlade analys som genomförs under våren. En del av statsbidraget avser utökad tid i förskola eller fritidshem (beräknat till cirka 12 mnkr 2026 och 25 mnkr 2027 och framåt). Vid fördelningen av statsbidraget i övrigt behöver följande tre delar beaktas:

1. Merparten av statsbidraget kommer att behöva användas för utökning och utveckling av aktiviteter för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt aktivitetskravet och tillfalla den förvaltning som ansvarar för tillhandahållande av aktiviteter.
2. Aktivitetskravet medför behov av att vidareutveckla gemensamma arbetssätt mellan stadsdelsförvaltningarna och arbetsmarknadsförvaltningen. Det gäller t.ex. bedömningar samt samordnat stöd kring individen. För detta behöver stadsdelsförvaltningarna få utökade resurser och del av statsbidraget.
3. Aktivitetskravet medför administrativa kostnader så som kostnader för systemutveckling, upphandling samt uppföljning och utvärdering. Dessa kostnader kommer främst att uppstå hos arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen.

Ett förslag på resursfördelning kommer att behandlas i den strategiska styrgruppen för aktivitetskravets genomförande i Stockholms stad och redovisas i samband med avstämningsärendet för tertialrapport 1 2026.

Sammanhållet ansvar för att möta omfattande förändringar på kort tid

Aktivitetskravet kommer att påverka Stockholms stads arbetsmarknadsverksamhet i grunden. Arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen anser att ansvaret för att tillhandahålla aktiviteterna bör samlas inom en och samma nämnd för att skapa så bra förutsättningar som möjligt för att på kort tid kunna möta den omfattande förändringen. Även om ansvaret ligger i linje med arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg Stockholms nuvarande uppdrag så är det en stor förändring för arbetsmarknadsförvaltningen, sett till utökad målgrupp, omfattning och utformning. Aktivitetskravet är också mer än själva

aktiviteterna. Det behövs fortsatt ett nära samarbete mellan stadsdelsförvaltningarna, socialförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen, både i den nära förestående implementeringen av aktivitetskravsreformen och för utvecklingen på sikt. Den ansvarsfördelning som föreslås här behöver framöver följas upp och justeras vid behov, liksom andra delar i stadens utformning av aktivitetskravet. Det övergripande målet är att genomförandet av aktivitetskravet i Stockholms stad leder till att personer med ekonomiskt bistånd kommer närmare arbetsmarknaden.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör
Arbetsmarknadsförvaltningen

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen